

TURIZM INDUSTRIYASIDA TEXNOLOGIYALAR ROLI

S. Ergasheva

O‘ZDJTU bakalavr 4-kurs talabasi

Email: ergashevasarvinoz297@gmail.com

Ilmiy rahbar: N.Sh. Tursunova

Annotatsiya: Ushbu maqola turizm industriyasida texnologiyalarning ahamiyati va ularning rivojlanishiga qanday ta’sir ko’rsatishi haqida. Sun’iy intellekt va virtual sayohat ilovalari orqali sayohatchilarga shaxsiylashtirilgan xizmatlar taklif qilinishi, raqamli marketing va ijtimoiy tarmoqlar orqali turizm targ’iboti muhokama qilinadi. Shuningdek, onlayn sayohat xizmatlari sayohatchilar uchun yaratgan qulayliklar, jumladan, bronlash, to’lov va xavfsizlik masalalari ham ko’rib chiqiladi. Ushbu maqolada texnologiyalarning sayohat qilish tajribasini qanday o’zgartirayotgani haqida aniq misollar va faktlarga asoslangan holda ma’lumot beriladi.

Kalit so‘zlar: Suniy intellekt (AI), Virtual sayohat ilovalari, Raqamli marketing, Ijtimoiy tarmoqlar, Onlayn sayohat xizmatlari, Virtual reallik (VR), Sayohatchilar uchun qulayliklar, Influencer marketing, SEO (qidiruv tizimlarini optimallashtirish), Mijozlar sharhlari, Mobil ilovalar, Raqamli xavfsizlik, Sodiqlik dasturlari, Texnologiyalar turizm

Annotation: This article discusses the significance of technologies in the tourism industry and their impact on its development. It explores how artificial intelligence and virtual travel applications offer personalized services to travelers, as well as the promotion of tourism through digital marketing and social media. Additionally, the article examines the convenience that online travel services have created for travelers, including booking, payment, and security issues. Specific examples and facts are provided to illustrate how technologies are transforming the travel experience.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), Virtual travel applications, Digital marketing, Social media, Online travel services, Virtual reality (VR), Convenience for travelers, Influencer marketing, SEO (Search Engine Optimization), Customer reviews, Mobile apps, Digital security, Loyalty programs, Technologies in tourism

Аннотация: В этой статье обсуждается важность технологий в туристической индустрии и их влияние на её развитие. Рассматривается, как искусственный интеллект и виртуальные приложения для путешествий предлагают персонализированные услуги для туристов, а также продвижение туризма с помощью цифрового маркетинга и социальных сетей. Кроме того, в статье анализируются удобства, которые создают онлайн-сервисы для путешественников, включая бронирование, оплату и вопросы безопасности. Приводятся конкретные примеры и факты, иллюстрирующие, как технологии меняют опыт путешествий.

Ключевые слова: Искусственный интеллект (AI), Виртуальные приложения для путешествий, Цифровой маркетинг, Социальные сети,

Онлайн-сервисы для путешествий, Виртуальная реальность (VR), Удобства для путешественников, Маркетинг влияния (influencer marketing), SEO (поисковая оптимизация), Отзывы клиентов, Мобильные приложения, Цифровая безопасность, Программы лояльности, Технологии в туризме

KIRISH

So‘nggi yillarda turizm industriyasi texnologik yutuqlar tufayli jadal rivojlanib, raqamli inqilobdan o‘tdi. Sun‘iy intellekt (AI), raqamli marketing, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn sayohat xizmatlari kabi zamonaviy texnologiyalar turizm sektoriga jiddiy o‘zgarishlar kiritdi.

Sun‘iy intellekt va virtual sayohat ilovalari

Sun‘iy intellekt (AI) turizm sanoatida inqilobiy o‘zgarishlarni olib kirdi. AI sayohatchilarga individual takliflar yaratish, sayohat tajribasini yaxshilash va muammolarni tezkor hal qilishda yordam beradi. AI yordamida amalga oshirilayotgan texnologik ilovalar quyidagi sohalarda keng qo‘llaniladi:

Sayohatchilar uchun shaxsiylashtirilgan tavsiyalar: AI mijozlarning qidiruv odatlari, o‘tmishdagi bronlash tarixi va preferensiyalariga asoslanib, ularning xohishlariga mos keladigan takliflar taqdim etadi. Misol uchun, "Booking.com" va "Expedia" kabi onlayn bronlash platformalari foydalanuvchilarning qiziqishlariga mos keladigan mehmonxonalar, parvozlar va turlarni tavsiya qiladi.

Virtual sayohat tajribasi: Virtual reallik (VR) va kengaytirilgan reallik (AR) texnologiyalari sayohatchilarga sayohat qilishdan oldin manzillarni virtual ravishda tajriba qilish imkonini beradi. Misol uchun, turli sayyohlik agentliklari yoki turizm kompaniyalari sayohatchilarga manzillar, mehmonxonalar va diqqatga sazovor joylarni VR orqali ko‘rsatib, ularning qaror qabul qilish jarayonini osonlashtiradi. Bunday texnologiyalar ayniqsa pandemiya davrida ommalashdi, chunki odamlar o‘z uylaridan chiqmasdan, dunyoning turli go‘shalarini ko‘rib chiqish imkoniyatiga ega bo‘ldi.

AI chat-botlar va mijozlarga xizmat ko‘rsatish: AI asosidagi chat-botlar mijozlarga 24/7 xizmat ko‘rsatish, bron qilish va boshqa savollarga javob berishda yordam beradi. "Skyscanner" va "Kayak" kabi sayohat platformalari o‘z foydalanuvchilariga AI asosidagi yordamchilarni taklif qilib, ularga parvozlar va mehmonxonalarni bron qilish, sayohat rejalarini o‘zgartirish yoki to‘g‘ri yo‘nalishlarni topishda ko‘maklashmoqda.

Sun‘iy intellektning bunday texnologiyalari nafaqat sayohatni qulaylashtiradi, balki kompaniyalarga ham mijozlar bilan aloqalarni yaxshilashda yordam beradi. Bu turizm sektoridagi texnologik yutuqlarning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Raqamli marketing va ijtimoiy tarmoqlarda turizm targ‘iboti.

Raqamli marketing va ijtimoiy tarmoqlar bugungi kunda turizm sohasida eng muhim vositalardan biriga aylangan. Sayohatlarni rejalashtirish va qaror qabul qilish jarayonida raqamli platformalarning roli ortib bormoqda. Sayohatchilar ko‘pincha ijtimoiy tarmoqlardagi postlar, sharhlar va tavsiyalardan foydalanib, manzillar, mehmonxonalar va ekskursiyalar haqida qaror qabul qiladilar.

Influencer – ta'sir qiluvchi marketing: Ijtimoiy tarmoqlarda sayohatchilar va blogerlar tomonidan yaratilgan kontent juda katta ta'sirga ega. Ko'p sayyohlar mashhur influencerlarning tavsiyalariga asoslanib, sayohat manzillarini tanlaydilar. "Instagram", "TikTok" va "YouTube" platformalarida turizm kompaniyalari influencerlar bilan hamkorlik qilib, o'z xizmatlarini ommaga taqdim etmoqdalar. Misol uchun, turli mamlakatlar o'z turizm salohiyatini ommalashtirish maqsadida blogerlarni jalb qilib, o'z madaniyati va diqqatga sazovor joylarini targ'ib qilmoqda.

Raqamli reklamalar va SEO: Google va Facebook kabi platformalarda sayohat xizmatlariga oid reklama kampaniyalari juda samarali bo'lib, turizm kompaniyalari ushbu platformalarda faol bo'lish orqali mijozlar oqimini oshirishmoqda. Shu bilan birga, sayohat saytlarining SEO (qidiruv tizimlarini optimallashtirish) orqali yuqori darajaga chiqishi ham juda muhim hisoblanadi. Sayohatchilar ko'pincha Google yoki Bing kabi qidiruv tizimlaridan foydalangan holda kerakli ma'lumotlarni qidiradilar va SEO strategiyalari sayohat kompaniyalariga o'z mijozlari uchun ko'rinarlilikni oshirish imkonini beradi.

Mijozlar sharhlari va reytinglari: "TripAdvisor", "Yelp", "Google Reviews" kabi platformalarda mijozlar tomonidan qoldirilgan sharhlar va reytinglar turizm sektorida katta ahamiyat kasb etadi. Sayohatchilar odatda boshqa mijozlarning tajribalariga asoslanib qaror qabul qilishadi. Shu sababli, ijobiy sharhlar turizm kompaniyalari uchun yangi mijozlarni jalb qilishda muhim o'rin tutadi.

Onlayn sayohat xizmatlari va ularning qulayliklari

Texnologiyalar rivojlanishi bilan onlayn sayohat xizmatlari juda katta ommalashdi. O'tmishda sayohatlar uchun agentliklar orqali xizmatlardan foydalanish talab qilinar edi. Biroq, hozirda internet orqali barcha sayohatlarni rejalashtirish, bron qilish va amalga oshirish mumkin bo'lib qoldi. Ushbu xizmatlarning sayohatchilar uchun yaratgan qulayliklari quyidagilar bilan izohlanadi:

Sayohatlarni bron qilish qulayligi: "Booking.com", "Expedia", "Airbnb" kabi onlayn platformalar orqali mehmonxonalar, kvartiralar va boshqa joylashtirish xizmatlarini bron qilish juda osonlashdi. Bu platformalar nafaqat ko'plab variantlarni taklif etadi, balki narxlarni taqqoslash, mijozlar sharhlari va reytinglarini ko'rib chiqish imkonini beradi.

Parvozlarni taqqoslash va bron qilish: "Skyscanner", "Kayak", va "Google Flights" kabi xizmatlar foydalanuvchilarga turli aviakompaniyalarning narxlarini taqqoslash va eng qulay parvozni bron qilish imkonini beradi. Ushbu xizmatlar narxlarni o'z vaqtida kuzatib boradi va foydalanuvchilarga arzon takliflar paydo bo'lganda bildirishnomalar yuboradi.

To'lov va xavfsizlik: Onlayn xizmatlar to'lovlarni amalga oshirishda ham katta qulaylik yaratmoqda. Turli to'lov usullari, jumladan kredit kartalari, PayPal va kriptovalyuta kabi vositalar orqali tez va xavfsiz to'lovlar amalga oshiriladi. Ushbu platformalar mijozlarning ma'lumotlarini himoyalash uchun kuchli xavfsizlik tizimlariga ega bo'lib, bu foydalanuvchilarni ishonchli xarid qilishga undaydi.

Mobil ilovalar va real vaqt ma'lumotlari: Onlayn sayohat xizmatlari mobil ilovalar orqali ham qulaylik taqdim etadi. Masalan, "TripIt" yoki "Google Travel" ilovalari sayohatchilarga ularning rejalari, bronlash ma'lumotlari va boshqa zaruriy

yangiliklarni real vaqt rejimida kuzatib borishga imkon beradi. Bu sayohatchilarga o‘z rejalari va ma’lumotlarini bir joyda boshqarish imkonini beradi.

XULOSA

Texnologiyalar turizm sohasini tubdan o‘zgartirdi va bu o‘zgarishlar ham sayohatchilar, ham kompaniyalar uchun katta imkoniyatlar yaratdi. Sun'iy intellekt va virtual sayohat ilovalari sayohatchilarga individual xizmatlarni taklif etish, sayohatlarni oldindan tajriba qilish va tezkor yechimlarni topish imkonini beradi. Raqamli marketing va ijtimoiy tarmoqlar esa sayohat kompaniyalariga keng auditoriyaga erishishda va brendlarini targ‘ib qilishda yordam beradi. Onlayn sayohat xizmatlari, o‘z navbatida, sayohatchilar uchun katta qulayliklar yaratmoqda, ularning barcha sayohatlarini boshqarish, rejalashtirish va xavfsiz amalga oshirishni ta'minlaydi. Texnologik yutuqlar sayohatning yanada qulay, shaxsiy va samarali bo‘lishiga xizmat qilmoqda va bu rivojlanish kelgusida yanada ko‘proq innovatsiyalar keltirishi aniq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yhati:

1. Buhalis, D. (2003). *eTourism: Information Technology for Strategic Tourism Management*. Pearson Education Limited.
2. Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z., & Koo, C. (2015). "Smart tourism: Foundations and developments". *Electronic Markets*, 25(3), 179-188.
3. Buhalis, D., & Law, R. (2008). "Progress in information technology and tourism management: 20 years on and 10 years after the Internet". *Tourism Management*, 29(4), 609-623.
4. Xiang, Z., & Fesenmaier, D. R. (2020). "Big Data Analytics, Tourism Design and Smart Tourism". *Tourism Management Perspectives*, 33, 100604.
5. Sigala, M. (2018). "New technologies in tourism: From multi-disciplinary to anti-disciplinary advances and trajectories". *Tourism Management Perspectives*, 25, 151-155.
6. Google Travel Trends Report (2022). *How Travel Habits Are Changing: An Analysis of Search and Booking Trends*.
7. Expedia Group (2021). *Traveler Value Index Report*.